

Tillsynen av avfalls- anläggningar och verksamhetsavfall år 2021

Maj 2022

Avfallsanläggningar och verksamhetsavfall – tillsynen år 2021

Dnr:2022-8882

Utgivare: Miljöförvaltningen

Kontaktpersoner: Nanna Spett, Kerstin Spångberg och Victoria Beckman

Sammanfattning

Denna rapport redovisar arbetet inom avfallsområdet år 2021. Avfallsområdet omfattar en mängd olika delar där en betydande uppgift för förvaltningen är att kontrollera hur avfallsanläggningarna, d.v.s. de som har som sin huvudsakliga uppgift att hantera avfall, sköter sin verksamhet. Därutöver omfattar området också tillsyn av annan avfallshantering t.ex. hantering av rivningsavfall, snö eller av farligt avfall inom ett geografiskt område, inrikes och gränsöverskridande transporter, producentansvar, nedskräpning och återvinning av avfall för anläggningsändamål. Området omfattar dock inte kommunalt avfall (tidigare hushållsavfall). Hälsoskyddsavdelningen ansvarar för tillsynen av hanteringen av kommunalt avfall.

Utöver tillsyn omfattar området också deltagande i arbetet med framtagande och uppföljning av planer inom staden, remissarbete och andra mer strategiska frågor. Även dagvattenfrågor hanteras till viss del inom avfallsområdet.

Under 2021 har ett arbete påbörjats med utökad fokus på avfallsbrottslighet och avfallstransporter.

Viktiga aspekter vid tillsyn av avfallsanläggningar

Förutom att kontrollera egenkontrollen hos företagen och efterlevnaden av villkor i meddelade tillstånd kontrollerar miljöförvaltningen bland annat:

- i vilka fraktioner avfallet sorteras och vart de olika fraktionerna skickas samt hanteringen av transportdokument
- risken för förorening av dagvattnet och resultatet av provtagningar av dagvattnet
- förvaring av kemikalier och farligt avfall så att risken för utsläpp till dagvattenbrunnar minimeras
- vilka kemikalier som används och att företagen har kemikalieförteckningar
- arbetet med energi- och transportfrågor

Resultat

Tillsynen under 2021 har visat att läget är hos de större aktörerna inom kommunen i stora drag är detsamma som det var 2020. Inget av de tillståndsprövade företagen bröt mot något av villkoren i sina tillstånd. De tillståndspliktiga avfallsföretagen hade kemikalieförteckningar, liksom de anmälningspliktiga som hanterar kemikalier.

Tillsynen av dagvattenhanteringen hos de företag som har verksamhet som riskerar att förorena dagvattnet har fortsatt och förbättringar har skett.

Rivningstillsyn

Miljöförvaltningen har fortsatt med tillsynen av hanteringen av rivningsavfall.

Resultat

Utsortering för återbruk förekommer i få rivningsprojekt. Trots miljöförvaltningens uppmuntran om ett ökat återbruk hävdar verksamhetsutövarna att efterfrågan på begagnade byggprodukter på marknaden är liten eftersom kvaliteten inte kan säkerställas, att det råder brist på lagringsutrymmen och att tidspressen är stor vid rivningar. Det är än så länge mer lönsamt att hantera restprodukterna som avfall. Förvaltningen fortsätter dock att lyfta frågan i tillsynen samt i andra sammanhang som t.ex. handlingsplanen för cirkulärt byggande. Förhoppningen är att stadsbyggnadsnämnden, som beviljar rivningslov, hjälper till i arbetet eftersom det ställs krav enligt PBL (Plan- och bygglagen (2010:900)) på kontrollplanen att identifiera vilka byggprodukter som kan återanvändas och hur dessa ska tas om hand.

Det är svårt att följa upp allt det som hittades vid inventeringen och som blir farligt avfall vid rivningen lämnats till en godkänd mottagare. Hur avfallet behandlas hos mottagaren, som oftast finns i en annan kommun och som inte omfattas av förvaltningens tillsyn, och hur avfallet slutligen destrueras eller återvinns kontrolleras inte miljöförvaltningen.

Strategiskt arbete

Under 2020-2021 uppdagades omfattande avfallsfusk när lagrade massor brann i Kagghamra i Botkyrka kommun. Händelsen föranledde ett arbete i Stockholm med att granska den aktuella verksamhetsutövarns verksamhet i Stockholms kommun och se över hur miljöförvaltningen kan utöka sin tillsyn för att motverka avfallsbrottslighet. Miljöförvaltningen har under 2021 bl.a.

- samverkat med länsstyrelsen (miljöbrottsamverkan),
- samverkan med Naturvårdsverket (deltagande i referensgruppsmöte inom regeringsuppdraget *Förstärkta åtgärder mot brottslighet inom avfallsområdet*),
- utformat nya tjänster som kan fokusera på illegal verksamhet,
- förberett arbetet för kommande utökad tillsyn av avfalls-transportörer.

Under 2021 har företagsenheten deltagit i förvaltningens interna miljögrupp, i förvaltningens interna dagvattengrupp och i Bällsta-gruppen.

Exempel på kommande tillsynsbehov inom avfallsområdet är:

- Tillsyn av avfallstransportörer
- Kartläggning och spårning av illegal avfallsverksamhet

Det pågår mycket inom avfallsområdet nationellt

Mer ordning och reda inom avfallsområdet

Avfallsskandalerna som uppdragats nationellt det senaste året har medfört att regeringen lämnat förslag på ändringar i lagstiftningen för en säkrare avfallshantering¹. Sannolikt kommer det sammantaget innebära ett ökat behov av nya tillsynsinsatser. Förslaget remitterades till staden. Nämnden avstyrkte förslagen i beslut den 31 mars 2021 (dnr 2021-2277) såvitt avser ändrade provningsnivåer för mekanisk bearbetning, sortering och lagring av avfall samt undantag från tillstånds- och anmälningsplikt för viss användning av massor för anläggningsändamål på grund av brister i underlaget. Nämnden tillstyrkte övriga delar av remissen med de synpunkter som framgår nedan.

Hantering av schaktmassor ses över

Naturvårdsverket ska göra en översyn av dagens hantering av schaktmassor och föreslå hur regelverket och eventuella andra styrmedel kan justeras för att åstadkomma en mer ändamålsenlig hantering som bidrar till en cirkulär ekonomi. Naturvårdsverket ska redovisa uppdraget senast den 1 juni 2022.

Det är svårt att i Stockholm hitta lämpliga ytor för masshantering som inte är alltför långt bort men som ändå inte stör närboende. Det behövs också en systematik för att förena tillgång med efterfrågan. Miljöförvaltningen deltar i arbetet med att ta fram en regional plan för cirkulär och resurseffektiv hantering av massor. Projektets syftar bl.a. till att minska transporterens klimatpåverkan och att ta fram en modell för samverkan inom länet för att främja ökad återvinning. Utöver staden deltar Länsstyrelsen Stockholm, Region Stockholm, STORSTHLM och Trafikverket

---

¹ Regeringens promemoria Ordning och reda på avfallet (M2021/00207), januari 2021.

Innehåll

Sammanfattning	3
Viktiga aspekter vid tillsyn av avfallsanläggningar	3
Rivningstillsyn	4
Strategiskt arbete.....	4
Avfallsanläggningar och verksamhetsavfall	7
Allmänt om avfallshantering.....	7
Tillsyn av avfallsanläggningar.....	8
Övrig tillsyn	13
Strategiskt arbete.....	19
Kommande tillsynsbehov.....	20
Bilaga	22
Miljöarbetet hos avfallsföretagen och miljöförvaltningens tillsyn	22
Återvinningscentraler	22
Miljöstationer	23
Avfallscentraler	23
Förberedelse för återanvändning	25
Hantering av metallskrot och skrotbilar	25
Hantering av returpapper och returplast.....	28
Hantering av bygg- och rivningsavfall och grovavfall	30
Lagring och behandling av elavfall	31
Masshantering	34
Hantering av avfall från gatuhållning	35
Komposteringsanläggningar	37
Lager för farligt avfall	39

Avfallsanläggningar och verksamhetsavfall

Denna rapport redovisar avdelningen Plan och miljöns arbete med området avfall under 2021. Det är tre personer på avdelningen som arbetar med området motsvarande två tjänster i tid. I budget för 2022 fick nämnden extra medel för att kunna anställa ytterligare en person på Plan och miljö för avfallstillsyn och en person på Hälso- skyddsavdelningen. Området omfattar tillsynen av anläggningar som sorterar, behandlar, lagrar eller på annat sätt hanterar icke-farligt avfall och farligt avfall och som omfattas av anmälnings- eller tillståndsplikt enligt miljöbalken.

Avdelningens arbete med avfall omfattar också tillsyn av annan avfallshantering, t.ex. hantering av rivningsavfall, snö eller av farligt avfall inom ett geografiskt område, inrikes transporter, producentansvar och nedskräpning. Information och strategiskt arbete ingår i arbetet. Även hälsoskyddsavdelningen arbetar med avfallsområdet, bl.a. med frågor gällande kommunalt avfall.

Allmänt om avfallshantering

En bra avfallshantering är betydelsefull för människors hälsa och miljön. En bra avfallshantering innebär att avfallet hanteras med minimerad risk för okontrollerad spridning av farliga ämnen och att avfallet utnyttjas så effektivt som möjligt enligt avfallshierarkin. Avfallshierarkin är en för EU gemensam prioriteringsordning som rör förebyggande och hantering av avfall. Enligt hierarkin ska avfall i första hand förebyggas. Det betyder att avfallsmängderna ska minska liksom avfallets innehåll av farliga ämnen. Är det inte möjligt att minska mängden ska avfallet förberedas för återanvändning, materialåtervinna eller energiåtervinna. I sista hand ska det läggas på deponi.

Att minska innehållet av farliga ämnen i varor och produkter är viktigt. Så länge varor/produkter innehåller farliga ämnen kommer hanteringen av avfall att innebära spridning av farliga ämnen till miljön även om den med olika metoder och stor försiktighet kan minimeras. Innehållet av farliga ämnen försvårar eller gör det omöjligt att materialåtervinna avfallet.

Avfallshantering kan medföra långväga transporter, utsläpp till dagvatten- och avloppssystem, mark och luft samt orsaka dålig lukt, buller, damning och oro hos närboende. Stora upplag av avfall kan leda till svårsläckta bränder. En dålig avfallshantering kan också

medföra att farliga ämnen hamnar i återvunnet material eller exporteras illegalt. För en effektiv avfallshantering krävs att det finns lämplig mark relativt centralt och inte alltför långt bort från avfalls-lämnarna eller från de som kan använda det återvunna materialet. Här finns en konflikt mellan avfallshanteringens behov av plats och utrymme och stadens behov av mark för bostadsområden som inte störs av buller, transporter och verksamheter som förfular.

Tillsyn av avfallsanläggningar

Det fanns, 2021, 14 anläggningar med tillstånd. Dessa var:

- Lunda Kretsloppsanläggning
- Lantz Järn & Metall AB
- PreZero Högdalen Återvinningsanläggning
- Stena Recycling AB
- Veolia Recycling Solutions Sweden AB, Lunda
- Veolia Recycling Solutions Sweden AB, Västberga
- Östberga ÅVC
- Lövsta ÅVC
- Bromma ÅVC
- Vantör ÅVC
- Svensk Freonåtervinning AB
- Allåtervinning AB
- Sweden Recycling AB
- Kompostanläggning Fisksjöäng

Exploateringsnämnden fick 2021 tillstånd från mark- och miljödomstolen att återvinna jordmassor i det s.k. Masslogistikcentret i Norra Djurgårdsstaden men tillståndet har ännu inte tagits i anspråk. Därutöver fanns det drygt 50 anmälningsskyldiga avfallshanterare med fast årlig tillsynsavgift.

Allmänt om tillsynen

Tillsynen av avfallsanläggningarna består bl.a. av att:

- kontrollera regelefterlevnad i allmänhet,
- kontrollera uppfyllande av villkor i tillstånd,
- kontrollera företagets förmåga att kontrollera sin egen verksamhet (egenkontroll),
- följa upp eventuella provtagningar,
- påtala och kräva åtgärder av brister, både administrativa och praktiska,
- uppmuntra pågående miljöarbete och driva på utvecklingen
- informera om regler, miljörelaterade frågor och sprida goda exempel,
- hantera eventuella klagomål.

Alla tillståndspliktiga verksamheter betalar årlig avgift liksom de flesta anmälningspliktiga verksamheterna. Alla verksamheter som betalar en fast årlig avgift som motsvarar en tillsynstid på två persondagar eller mer ska besökas minst en gång varje år. Verksamheter som betalar en fast årlig avgift som motsvarar en tillsynstid på en persondag eller mindre ska besökas minst vart tredje år. Tillsynen omfattar mer än själva besöket som t.ex. granskning av miljörapporter, hantering av klagomål och anmälningar av förändringar. Ett tillsynsbesök tar oftast mer än en persondag i anspråk.

Bastillsyn av avfallsföretagen

Basen i tillsynen utgörs av att kontrollera efterlevnaden av villkor i tillstånd och egenkontrollen hos företagen. Till grundläggande frågor hör bl.a:

- vilka kemikalier som används och att företagen har aktuella /uppdaterade kemikalieförteckningar,
- förvaring av kemikalier och farligt avfall så att risken för utsläpp till dagvattenbrunnar minimeras,
- risken för förorening av dagvattnet och resultatet av provtagningar av dagvattnet,
- i vilka fraktioner avfallet sorteras och vart de olika fraktionerna skickas samt hanteringen av transportdokument,
- arbetet med energi- och transportfrågor.

Förutsättningarna för verksamheterna skiljer sig åt. Avfallsföretagen hanterar olika typer av avfall. En del bedriver verksamheten inomhus medan andra bedriver den utomhus, en del företag hanterar små mängder avfall och andra har en mer omfattande hantering o.s.v. Därför har förvaltningen valt att beskriva företagens miljöarbete och förvaltningens tillsyn uppdelat på grupper av företag som har snarlik verksamhet, se bilaga 1. Nedan görs dock ett försök att ge en generell bild av hur de olika tillsynsaspekterna hanteras hos avfallsföretagen.

Villkorsefterlevnad

Tillsynen under 2021 har visat att inget av de tillståndsprövade företagen bröt mot något av villkoren i sina tillstånd. PreZero, återvinningsanläggning i Högdalen hade dock svårigheter med nedskräpning.

Kemikalier

Enligt egenkontrollförordningen (1998:901) ska verksamheter förteckna de kemiska produkter som hanteras inom verksamheten och som kan innebära risker från hälso- eller miljösynpunkt.

Förteckningen ska omfatta:

1. produktens namn,

2. omfattning och användning,
3. information om hälso- och miljöskadlighet, samt
4. produktens klassificering

Avfallsföretagen hanterar generellt inte så många olika kemikalier. De stora mängderna utgörs framförallt av diesel. I övrigt kan det handla om t.ex. färg för reparation av containrar, smörjoljor, hydrauloljor och liknande. Oftast granskar miljöförvaltningen förteckningarna i samband med tillsynsbesöken. De krav miljöförvaltningen ställer är t.ex. att man ska upprätta kemikalieförteckningar om man inte gjort det, uppdatera dem så att de stämmer med den aktuella kemikalieanvändningen och komplettera med uppgifter som saknas. Säkerhetsdatablad ska finnas tillgängliga och vara uppdaterade. Miljöförvaltningen diskuterar också möjligheterna att byta ut sådana kemikalier som innehåller farliga ämnen till mindre farliga. 2021 hade alla de tillståndspliktiga avfallsföretagen som förbrukar kemikalier kemikalieförteckningar. Så var även fallet för samtliga de under året besökta anmälningspliktiga verksamheterna som förbrukar kemikalier.

Förvaring av kemikalier och farligt avfall

Miljöförvaltningens krav är att kemikalier och farligt avfall ska förvaras så att det inte finns risk för utsläpp till dag- eller spillvattenbrunnar eller till mark. Miljöförvaltningen kontrollerar också att eventuella cisterner besiktigas med de intervall lagstiftningen anger genom att begära kopia på utförda kontroller. Samtliga avfallsanläggningar som besöktes under 2021 uppfyllde dessa krav.

Förorening av dagvatten

Verksamhet utomhus ökar risken att förorena dagvattnet. Risken kan minskas genom att man t.ex. nederbördsskyddar olika avfallsfraktioner, sopar gårdsplaner/körytor regelbundet och har tillgång till tättslutande lock som kan läggas över dagvattenbrunnarna i händelse av oavsiktliga utsläpp. Förvaltningen kan notera att utvecklingen under åren gått mot mer nederbördsskyddad verksamhet. Allåtervinnings mottagningar av metallskrot i Högdalen och Bromma bedrivs inomhus. Detta gäller även för Roslagstulls Återbruk, Sweden Recyclings mellanlager för farligt avfall och exploateringskontorets masshantering i Norra Djurgårdsstaden.

Nya återvinningscentraler byggs numera med tak över containrarna och nya mellanlager för el-avfall lokaliseras inomhus. Förvaltningen ser det bl.a. som ett resultat av att dagvattenfrågan varit i fokus de senaste åren. De företag som fortfarande har utomhusverksamhet och riskerar att förorena dagvattnet arbetar med att nederbördsskydda de delar av verksamheten som har störst påverkan och

som någorlunda lätt går att skydda samt med att rena och provta dagvattnet.

Vid utgången av år 2021 hade Lantz Järn & Metall, Kuusakoski, Allåtervinning i Spånga, Svensk Freonåtervinning, PreZero i Högdalen, återvinningscentralerna i Sätra, Högdalen, Bromma och Lövsta och Masslogistikcentret i Norra Djurgårdsstaden rening av sitt dagvatten. Miljöförvaltningen tar del av provtagningsresultaten. Det är svårt att provta dagvatten eftersom provtagningen måste ske vid nederbörd och föroreningsinnehållet kan variera beroende på hur länge det regnat och på vilken verksamhet som pågår vid provtagningstillfället. Efter några års provtagningar får man ändå en ganska rättvisande bild av hur verksamheten påverkar dagvattnet.

Det har visat sig svårt för en del av företagen att nå de halter som anges som målvärden i tillstånden eller som är önskvärda utifrån vilken recipient vattnet leds till. Allåtervinning har, till sin anläggning i Ulvsunda, installerat ett kompletterande reningssteg. Även Lantz Järn & Metall har, under 2020, installerat ytterligare reningsutrustning.

Med de förbättringsåtgärder som vidtagits har metallhalterna i dagvattnet sjunkit. Förekomsten av organiska ämnen som t.ex. PFAS-ämnen undersöks nu också i dagvattnet. Om halterna är höga kan ytterligare reningssteg behövas hos vissa verksamheter. Provtagningarna av dagvatten från återvinningscentralerna visar varierande föroreningshalter och tydliggör vikten av en aktiv egenkontroll och uppföljning av analysresultaten.

PreZero, har utökat provtagningen för dagvattnet från anläggningen i Högdalen. Vid en förändring av verksamhetsytan ska nya dammar anläggas. Miljöförvaltningen kommer vid tillståndsansökan hantera frågan om riktvärden för dagvattnet.

Sortering och vidare behandling

Målsättningen med avfallsanläggningarnas verksamhet är att avfall som innehåller farliga ämnen tas ur kretsloppet, att resterande mängd material- eller energiåtervinns och att så lite som möjligt deponeras. De flesta har små möjligheter att styra mot mer förebyggande av avfall eller mot förberedelse för återanvändning. Miljöförvaltningen för dock en dialog med en del av verksamheterna för att hitta möjligheter till en ökad resurshushållning. SVOA arbetar aktivt för att, ur det grovavfall hushållen lämnar, öka materialåtervinningen och att gynna återbruk.

När farligt avfall lämnas över till en ny innehavare för att transporteras inom Sverige har både den som lämnar avfallet och den som tar emot avfallet (kan vara transportören) ett ansvar att upprätta ett transportdokument. Transportdokumentet ska innehålla uppgifter om avfallsslag, mängd, lämnare och mottagare. Miljöförvaltningen har vid tillsynen 2021 konstaterat att rutinerna för transportdokument fungerar bra när det gäller avfallsföretagen.

Rapportering till Naturvårdsverkets digitala register

Från den 1 november 2020 ska verksamheter rapportera in antecknade uppgifter om farligt avfall till ett nationellt avfallsregister hos Naturvårdsverket. Att så sker hos avfallsanläggningarna har kontrollerats under 2021 och inrapportering sker hos samtliga.

Energi och transport

Energianvändningen hos avfallsföretagen utgörs av belysning, uppvärmning, drift av datorer och arbetsmaskiner i hallar och på kontor. Hallar och liknande för sortering och mellanlagring är ofta ouppvärmade. Kontorsutrymmena är genomgående små. Energifrågan hos avfallsföretagen handlar därför framförallt om transporter, en aspekt som miljöförvaltningen lyfter i samband med tillsynen. De större företagen arbetar med logistiken för att få ner antalet transporter, och det kan även handla om Ecodrive-kurser för chaufförer samt valet av miljöklassade fordon. Under 2021 har förvaltningen inte specifikt arbetat med den frågan i tillsynen av avfallsföretagen.

Övriga frågor vid tillsyn av avfallsföretagen

Utöver bastillsynens frågeställningar bedriver miljöförvaltningen tillsyn av frågor som kan vara aktuella endast för vissa företag. Det kan handla om störningar till omgivningen i form av nedskräpning, buller och damning.

Nyckelindikatorer

Nyckelindikatorerna för avfallsområdet är:

1. Antalet befogade klagomål. Årsmål 0 st.
2. Andel företag, där dagvattenpåverkan kan befaras, som installerat rening. Årsmål 100 %
3. Andel tillståndsgivna verksamheter som uppfyller tillståndets villkor. Årsmål 100 %

Antalet befogade klagomål

De flesta företagen ligger i industriområden och det inkommer få klagomål på störningar. Suez, numera PreZero, i Högdalen har under 2021 haft klagomål gällande nedskräpning, lukt och buller. Frågorna är under utredning och inte bekräftat befogade. Vid Hög-

dalstopparna har allmänheten rört sig mer utomhus i närområdet under pandemin och förvaltningen har fått fler klagomål än tidigare. I övrigt har det inte framförts några klagomål på avfallsanläggningarna.

Andel företag, där dagvattenpåverkan kan befaras, som installerat rening

Vid utgången av år 2021 hade Lantz Järn & Metall, Kuusakoski, Allåtervinning i Spånga, Svensk Freonåtervinning, Suez, numera PreZero, Högdalen, återvinningscentralerna i Sättra, Högdalen, Bromma och Lövsta och Masslogistikcentret i Norra Djurgårdsstaden rening av sitt dagvatten. Bedömningen är att det är dessa företag som i dagsläget kan befaras påverka dagvattnet. Men kraven på en god dagvattenkvalitet ökar så det kan i framtiden komma att ställas krav på rening hos ytterligare företag.

Andel tillståndsgivna verksamheter som uppfyller tillståndets villkor

Samtliga tillståndsgivna verksamheter uppfyller villkoren i givna tillstånd.

Sammanfattande bedömning

Miljöförvaltningen kan konstatera att avfallsföretagen förbättrar sitt miljöarbete från år till år. Skillnaderna från det ena året till det andra är vanligen små men om man tittar på en längre tidsperiod så kan man konstatera att egenkontrollen har förbättrats och det finns en annan medvetenhet om miljöbalken och de krav som följer av den. Det finns också ett annat engagemang i miljöfrågorna. Dagvattenfrågan har blivit en viktig tillsynsaspekt. Avfallstrappan tas upp i tillsynen.

Övrig tillsyn

Till övrig tillsyn hör tillsyn som riktar sig till andra aktörer som hanterar avfall men som inte har som sin huvudsakliga sysselsättning att hantera avfall. Det kan t.ex. handla om tillsyn av avfallshanteringen i samband med rivningar, tillsyn av transportörer, snöhantering och tillsyn inom ett geografiskt område.

Rivningstillsyn

I rivningssektorn uppstår stora mängder farligt avfall och avfall som kan återanvändas eller materialåtervinnas. Miljöförvaltningen arbetar därför med tillsyn av avfallshanteringen i samband med rivning. I tillsynen ingår också att hantera de klagomål som framförs från människor i omgivningen. Det kan t.ex. gälla störningar som avser

buller eller damning. Tillsynen uppskattas av de etablerade verksamhetsutövarna eftersom de anser sig verka i en bransch som stundtals drar till sig mindre seriösa aktörer.

Miljöförvaltningen får kännedom om rivningsobjekt genom stadsbyggnadskontorets uppmaning till sökande av rivningslov att kontakta miljöförvaltningen. I andra fall kontaktas förvaltningen av närboende som klagar på störningar från pågående rivningsarbeten. Genom ett samarbete med stadsbyggnadskontoret har förvaltningen under året fått tillgång till deras interna plan- och bygglovstjänst och kan söka efter rivningsärenden att bedriva tillsyn på. Under 2021 startades ca tio nya rivningsärenden. I rivningstillsynen ingår normalt ett platsbesök på rivningsplatsen där miljöförvaltningen framförallt kontrollerar sorteringen av olika avfallsfraktioner, vilka transportörer och mottagare som anlitas samt att transportdokument upprättas. Hantering av eventuellt länshållningsvatten och åtgärder för att förebygga eventuella klagomål lyfts också i tillsynen. När rivningen är genomförd begär miljöförvaltningen in en slutredovisning av hur alla avfallsfraktioner tagits omhand. Slutredovisningar sker löpande och sällan samma år som rivningen startar eftersom byggprojekt kan pågå under flera år. Sorteringen är överlag bra men kan bli bättre med flera utsorterade fraktioner, t.ex. gips och planglas, på rivningsplatsen.

Rivning efter brand i Kolsyrefabriken

Den 31 juli 2021 brann den gamla Kolsyrefabriken i Liljeholmen ner. Massorna planerade man därpå att lämna till Löt, som tar emot blandat brandskadat material, men målsättningen var att försöka sortera så mycket som möjligt. Det gick inte att göra någon vanlig inventering utan man måste riva och ta prover vartefter. Rivning ner till plattan pågick under resten av år 2021.

Riktad tillsyn mot staden

Utöver dessa ca tio nya ärenden bedrev förvaltningen riktad tillsyn av stadens egen hantering av rivningsavfall. Förvaltningen ställde frågor om hantering av rivningsavfall och rutiner för detta i form av ett frågeformulär. Formuläret skickades ut till 46 bolag och förvaltningar. När svar inkom svarade förvaltningen med synpunkter och passade då på att informera om gällande regler och de gemensamma kraven i staden som finns för cirkulärt byggande och bygg- och rivningsavfall.

20 bolag och förvaltningar svarade att de inte alls hanterar eller ansvarar för rivningsavfall. En del känner till vilka regler för t.ex. sortering och rapportering som gäller medan andra inte gör det. Slående var att så många förlitar sig på att entreprenörerna följer de krav som ställs i upphandlingskraven och att dessa därför inte följs upp i tillräcklig omfattning.

Sortering

En bra sortering möjliggör inte bara utsortering av farligt avfall utan genererar större mängder material som kan återanvändas och materialåtervinnas. Detta i sin tur resulterar i en mindre mängd avfall till deponi. Från 1 augusti 2020 gäller nya bestämmelser i avfallsförordningen för den som hanterar bygg- och rivningsavfall. Kraven motsvarar bestämmelser i avfallsdirektivet och innebär att minst sex specificerade avfallsfraktioner, utöver brännbart, farligt avfall och el-avfall, ska sorteras ut och förvaras separat från annat avfall. Dispens från utsorteringen kan sökas hos miljö- och hälsoskyddsmyndigheten. Under 2021 inkom flera frågor från byggföretag och konsulter gällande de nya kraven men endast en dispensansökan.

Transport och dokumentation

För att yrkesmässigt få transportera avfall krävs det att man har tillstånd från länsstyrelsen. Vid platsbesöken kontrollerar miljöförvaltningen att endast transportörer med tillstånd för transport av avfall anlitas. Tillsynen under 2021 har inte upptäckt otillåtna avfallstransporter från rivningsplatserna. När en verksamhetsutövare lämnar över farligt avfall för borttransport på väg ska transportdokument upprättas. Rutinen för transportdokument kan någon gång brista men åtgärdas efter uppmaning från miljöförvaltningen. Ofta har rivningsentreprenören digitala system för att kontrollera vilka avfallsfraktioner som skickas iväg och vem som hämtar avfallet. Vid tillsynen frågar miljöförvaltningen om registrering av farligt avfall till Naturvårdsverkets digitala register och de görs enligt egen utsago.

Uppföljning av slutredovisningar

Innan rivning ska en miljöinventering utföras. Inventeringen klargör vilka avfallsslag och avfallsmängder som rivningen av byggnaden kommer ge upphov till. Efter avslutad rivning granskar miljöförvaltningen mottagningskvitton från avfallsanläggningarna för att kontrollera att avfallet tagits omhand av godkänd mottagare, samt att de mängder som är upptagna i inventeringen överensstämmer med de omhändertagna.

Det är många gånger svårt att exakt följa att allt det som hittades vid inventeringen och som blir farligt avfall vid rivningen lämnats till en godkänd mottagare. Det beror bland annat på att olika produkter slås ihop till en avfallskategori på rivningsplatsen (t.ex. att olika elprodukter läggs ihop i en container), att mer farligt avfall hittas i byggnaden under pågående rivning och som inte tagits upp i inventeringen från början, och att avfallet stundtals klassas om hos mottagaranläggningen. Miljöförvaltningen har under 2021 inte funnit att farligt avfall blandats med icke-farligt avfall eller lämnats till en mottagare som inte får ta emot farligt avfall. Här bör tilläggas att förvaltningen inte kan följa avfallet längre än till en mottagare som har anmält eller har tillstånd för sin verksamhet och som bedriver verksamhet i Stockholm

Rivning av CFC-isolerad stålcistern.

Nyckelindikator

Nyckelindikatorn för rivningstillsynen är:

”Andel rivningsärenden där avfallshanteringen redovisas enligt Byggföretagens mall (mål 100 %)”. I princip redovisas avfallshanteringen inte enligt Byggföretagens mall. Rivningsföretagen har egna mallar som följer Byggföretagens upplägg till stor del.

Hur avfallet behandlas hos mottagaren, som oftast finns i en annan kommun och som inte omfattas av förvaltningens tillsyn, och hur avfallet slutligen destrueras eller återvinns kontrollerar inte miljöförvaltningen.

Sammanfattande bedömning

Miljöförvaltningen har genom tillsynen fått uppfattningen att det sällan förekommer direkta felsorteringar, med undantag för el-avfall som ibland hanteras som metall. Andelen avfall som kan sorteras ut i separata fraktioner istället för blandade fraktioner uppskattas vara relativt stor och därför välkomnas de nya kraven på utsortering i tillsynsarbetet. Exempelvis utgör gips och glas idag fortfarande en blandad deponifraktion och plast sorteras oftast som brännbart. Flera gånger har miljöförvaltningen uppmanat att ta prover på PVC-mattor som visat sig innehålla farligt avfall-halter av ftalater. Kan istället plast som är återvinningsbar sorteras ut från den plast som inte är återvinningsbar (p g a miljöstörande ämnen och avsaknad teknik) och glas sorteras ut separat från gips och skickas för materialåtervinning har vi kommit en bra bit upp i avfallstrappan.

Utsortering för återbruk förekommer i få rivningsprojekt. Trots miljöförvaltningens uppmuntran om ett ökat återbruk hävdar verksamhetsutövarna att efterfrågan på begagnade byggprodukter på marknaden är liten eftersom kvaliteten inte kan säkerställas, att det råder brist på lagringsutrymmen och att tidspressen är stor vid rivningar. Det är än så länge mer lönsamt att hantera restprodukterna som avfall. Förvaltningen fortsätter dock att lyfta frågan i tillsynen. Minskning av avfall är det viktigaste steget i avfallstrappan och förvaltningen anser att verksamhetsutövarna åtminstone ska ha övervägt möjligheterna. Förvaltningen har under 2021 uppmärksammat att det finns en efterfrågan på återbrukat tegel. Redogörelse av möjligheten till återbruk ska numera även redogöras i kontrollplanen enligt plan- och bygglagen som bifogas ansökan om rivningslov.

Utsorterat tegel för återbruk.

Transportörer och mäklare av avfall

För att avfall ska hanteras på ett säkert sätt har kommunerna ensamrätt att transportera kommunalt avfall. Internettjänsten Tiptapp, och numera flera andra företag, förmedlar bl. a transporter av hushållens grovavfall till transportörer som inte är upphandlade av kommunen. Transportörerna saknar i regel tillstånd att transportera avfall och förvaltningens kontroll försvåras av att Tiptapp inte lämnar ut uppgifter om vilka transportörerna är. Miljö- och hälsoskydds nämnden har sedan 2017 drivit ett ärende mot Tiptapp för att få klargjort om deras och liknande verksamheter är tillåtliga eller ej. Ärendet påverkar avfallstransporter i hela landet. Mark- och miljööverdomstolen har under 2021 fattat beslut som innebär att Tiptapp får förmedla tjänsten transport av hushållens grovsopor och att kommunerna har möjlighet att i lokala renhållningsföreskrifter reglera vem som får transportera kommunalt avfall.

När miljöförvaltningen påträffat transportörer som felaktigt hämtar grovsopor har information riktats mot företaget. Vid ett tillfälle har åtalsanmälan gjorts. Under 2021 påbörjades registrering av samtliga företag i Stockholm med tillstånd till transport av avfall. Förvaltningen kommer under 2022 inleda en mer systematiskt tillsyn av företagen som transporterar avfall.

Nedskräpning

Åtta ärenden gällande nedskräpning har registrerats 2021

Dagvattenpåverkan i Årsta partihallar

Miljöförvaltningen genomförde tillsammans med SVOA en tillsyns- och informationsinsats mot företagare i Årsta partihallar.

Många företag har komprimatorer där det slängs bl. a frukt och grönsaker. Miljöförvaltningen och Stockholm Vatten har tidigare påträffat komprimatorer varifrån vätska släppts till dagvattnet. Det föranleder problem med gasbildning i ledningsnätet och otillåtet utsläpp till Årstaviken. Återkommande kontroller kan komma att behövas. Ett allvarigare problem är ett antal felkopplingar från fastigheter där spillvatten leds ut på dagvattennätet.

Dessa felkopplingar måste åtgärdas så snart som möjligt och SVOA planerar att rikta krav mot fastighetsägarna.

Otillåten avfallsexport

Miljöförvaltningen har tillsammans med länsstyrelsen besökt en verksamhet som omfattar insamling och export av begagnade motorer och bildelar till Afrika. Då motorerna och bildelarna bedömdes vara avfall och inte begagnad vara förelade miljö- och hälsoskydds-nämnden verksamhetsutövaren att upphöra med verksamheten.

Strategiskt arbete

Utöver direkt tillsynsarbete gentemot avfallshanterarna, rivningsprojekten och andra som hanterar avfall, som till största del finansieras genom tillsynsavgifter, arbetar miljöförvaltningen varje år med olika strategiska miljöfrågor. Valet av strategiska frågor gör förvaltningen utifrån behov som visat sig i samband med tillsynen, och genom frågor som förvaltningen noterat vid kontakter med

andra kommuner, tillsynsvägläddande myndigheter eller aktörer inom avfallsområdet.

Det går inte alltid att dra en skarp gräns mellan tillsyn och det strategiska arbetet eftersom tillsyn kan ingå som en komponent i det strategiska arbetet och vice versa. Inom tiden för arbete med avfall ryms också arbete med dagvattenfrågor. Under 2021 har företagsenheten deltagit i förvaltningens interna dagvattengrupp och i Bällstaågruppen.

Enheten har deltagit i förvaltningens interna miljögrupp, och också deltagit i samverkan med miljökontoren i Göteborg och Malmö och Byggföretagen om dispensgivning för sortering av rivningsavfall och andra frågor som gäller rivningar.

Vidare har sex remisser inom avfallsområdet och en motion besvarats.

Under 2020-2021 uppdagades omfattande avfallsfusk när lagrade massor brann i Kagghamra i Botkyrka kommun. Händelsen föranledde ett arbete i Stockholm med att granska den aktuella verksamhetsutövarens verksamhet i Stockholms kommun och se över hur miljöförvaltningen kan utöka sin tillsyn för att motverka avfallsbrottslighet. Miljöförvaltningen har under 2021 bl.a.

- samverkat med länsstyrelsen (miljöbrottsamverkan),
- samverkat med Naturvårdsverket (deltagande i referensgruppsmöte inom regeringsuppdraget *Förstärkta åtgärder mot brottslighet inom avfallsområdet*),
- utformat nya tjänster som kan fokusera på illegal verksamhet,
- förberett arbetet för kommande utökad tillsyn av avfallstransportörer.

Kommande tillsynsbehov

Exempel på kommande tillsynsbehov inom avfallsområdet är:

- Tillsyn av avfallstransportörer
- Kartläggning och spårning av illegal avfallsverksamhet

Det pågår mycket inom avfallsområdet nationellt

Mer ordning och reda inom avfallsområdet

Avfallsskandalerna som uppdagats nationellt det senaste året har medfört att regeringen lämnat förslag på ändringar i lagstiftningen

för en säkrare avfallshantering². Sannolikt kommer det sammantaget innebära ett ökat behov av nya tillsynsinsatser. Förslaget remitterades till staden. Nämnden avstyrkte förslagen i beslut den 31 mars 2021 (dnr 2021-2277) såvitt avser ändrade prövningsnivåer för mekanisk bearbetning, sortering och lagring av avfall samt undantag från tillstånds- och anmälningsplikt för viss användning av massor för anläggningsändamål på grund av brister i underlaget. Nämnden tillstyrkte övriga delar av remissen med de synpunkter som framgår nedan.

Hantering av schaktmassor ses över

Naturvårdsverket ska göra en översyn av dagens hantering av schaktmassor och föreslå hur regelverket och eventuella andra styrmedel kan justeras för att åstadkomma en mer ändamålsenlig hantering som bidrar till en cirkulär ekonomi. Naturvårdsverket ska redovisa uppdraget senast den 1 juni 2022.

Det är svårt att i Stockholm hitta lämpliga ytor för masshantering som inte är alltför långt bort men som ändå inte stör närboende. Det behövs också en systematik för att förena tillgång med efterfrågan. Miljöförvaltningen deltar i arbetet med att ta fram en regional plan för cirkulär och resurseffektiv hantering av massor. Projektet syftar bl.a. till att minska transporterens klimatpåverkan och att ta fram en modell för samverkan inom länet för att främja ökad återvinning. Utöver staden deltar Länsstyrelsen Stockholm, Region Stockholm, STORSTHLM och Trafikverket

---

² Regeringens promemoria Ordning och reda på avfallet (M2021/00207), januari 2021.

Bilaga

Miljöarbetet hos avfallsföretagen och miljöförvaltningens tillsyn

Återvinningscentraler

På återvinningscentralerna kan privatpersoner lämna grovavfall, förpackningar och farligt avfall. 2021 fanns följande centraler:

- ÅVC Östberga
- ÅVC Lövsta
- ÅVC Bromma
- ÅVC Vantör
- ÅVC Sättra samt
- Roslagstulls återbruk

Företag har även möjlighet att mot betalning lämna avfall på återvinningscentralerna. Efter domen i Tiptapp-ärendet lämnar tiptappare avfall utan att personalen på ÅVC:erna har möjlighet att stoppa dem från att lämna avfall utan att betala. SVOA har ökat mottagandet av återbruk och infört mottagning av frigolit och böcker för återvinning.

Nytt för 2021 är ett försök med mottagning av frigolit som tidigare gått till förbränning. Miljöförvaltningen noterar att återbruket fortsätter att öka. För att minska föroreningar i utgående dagvatten behöver städningen av gårdsytor fortsatt förbättras. Vid tillsynsbesök var städningen god på tre av fem återvinningscentraler.

Samtliga återvinningscentraler utomhus i Stockholm har besökts under 2021 och fungerar väl.

Miljöstationer

I Stockholm finns 15 miljöstationer där hushållen kan lämna sitt farliga avfall. Miljöstationerna är främst placerade på vissa bensinstationer i staden och får tillsynsbesök i genomsnitt vartannat år. 2021 besöktes en tredjedel av stationerna. Miljöförvaltningen har sett att miljöstationerna överlag fungerar väl. Obemannade, automatiska miljöstationer för farligt avfall finns på fem platser och har även de fungerat väl.

Stockholm Vatten och Avfall samlar även in farligt avfall via den mobila miljöstationen, via butikskedjan Kicks, Claes Ohlsson, färgbutiker och via insamlingsskåpet Samlaren. Pop-up stationen ställs upp på en rad olika platser i staden enligt en turlista. Den är i första hand avsedd för varor för återbruk men tar även emot varor som är uttjänta. Förvaltningen har inga anmärkningar på verksamheterna och har kommunicerat de nya kraven på rapportering av farligt avfall.

Avfallscentraler

Det finns 19 anmälda avfallscentraler som lagrar och omhändertar avfall och farligt avfall som uppstår i butiker och kontor i gallerior eller kontorsbyggnader. Dessa anläggningar är Farsta centrum, Gallerian, Globen shopping, Hötorgscity, NK, Liljeholmsgallerian, Bromma Blocks, Sturegallerian, MOOD-huset, Centralstationen, Kista Galleria, Skärholmen centrum, Vällingby centrum, Ringen, Västermalm, Klara Zenit, och Logistikbolagets tre lager. Utöver dessa finns två mindre avfallslager, Fältöversten och Hagsätra, som också får regelbundna besök av miljöförvaltningen. Avfallslagren drivs av olika avfallsentreprenörer (exempelvis Ragn-Sells, PreZero, Logistikbolaget och Stena Recycling) som sköter avfallshandlingen och ibland även logistik med inkommande gods till butiker.

Butiker som är anslutna till de olika avfallslagren genererar stora mängder avfall i form av förpackningsmaterial som sorteras i olika fraktioner. Lagringen sker oftast i gallerians lastfar/garagedel vid någon lastkaj eller i små rum, där uppmärka containrar och behållare finns för olika avfallslag. Vanligtvis sorterar butiks- och restaurangpersonal själva sitt avfall i de olika kärnen.

Avfallslager med kärler för olika fraktioner.

Från år 2021 gäller obligatorisk utsortering av matavfall för alla verksamheter som serverar fler än 25 portioner per dag. Det är oklart hur stor andel av restaurangerna som sorterar ut sitt matavfall eftersom de oftast delar avfallsrum med butiker och kontor. Rapportering av farligt avfall till Naturvårdsverket sköts av avfallsentreprenörerna som har fullmakt från hyresgästerna. Avfallscentralerna får besök vartannat år av miljöförvaltningen så år 2022 kommer de ökas på nytt.

Human Bridge Depå lagrar, i en inomhuslokal på Rökerigatan i Enskede, platsäckar med insamlade textilier innan de lastas om till trailer för export till sorteringsanläggningar eller till någon av organisationens egna sorteringsanläggningar i Holsbybrunn, Huskvarna, Högsby, Ullared och Gnosjö.

Human bridge Depå i Enskede

Human Bridge är en svensk biståndsorganisation som samlar in och levererar uttrangerad sjukvårdsutrustning, begagnade kläder och förnödenheter till människor i utsatta länder. Biståndsarbetet finansieras bl.a. genom försäljning av osorterade textilier till länder inom EU för materialåtervinning. För att få in textilier har Human Bridge klädinsamlingsboxar uppställda på olika platser, t.ex. vid återvinningsstationer och hos bostadsrättsföreningar. Där kan man lägga både sådant som är helt och rent och sådant som är trasigt och fläckigt. Verksamheten anmäldes till miljö- och hälsoskyddsmyndigheten 2020 då den också besöktes. Den har inte besökts 2021.

Förberedelse för återanvändning

Remade Produktionsanläggning är inriktad på återanvändning av datorer, mobiler, skärmar och andra IT-produkter. som företag, myndigheter och organisationer byter ut. Verksamheten uppskattas kunna hantera ca 3 000 produkter per månad och lagerhållningen beräknas bli max ca 1 000 produkter vid ett och samma tillfälle. Teknikerna raderar hårddiskar/lagringsmedia, testar och rekonditionerar produkterna och sedan säljs utrustningen vidare på andrahandsmarknaden. Från material som inte kan förberedas för återanvändning plockas delar som sedan kan användas i verksamheten eller säljas till kunder ute i Europa som i sin tur använder dem vid reparation och underhåll. Cirka 90 procent av de produkter som Remade får in kan sättas ut på marknaden igen. Behandlingen av materialet sker med sedvanliga verktyg, som skruvmejslar, skiftnycklar etc. Verksamheten anmäldes till miljö- och hälsoskyddsmyndigheten år 2020 då den också besöktes. Den har inte besökts 2021.

Remade Produktionsanläggning

Hantering av metallskrot och skrotbilar

Lantz Järn & Metall är en tillståndsprovad metallskrot i Västberga industriområde. Bolaget har sedan flera år arbetat med att minska verksamhetens påverkan på dagvattnet som leds till Årstaviken.

Dagvattnet från den del av tomten som är minst förorenad renas i en oljeavskiljare och provtagning har visat att de halter som i tillståndet bedöms vara höga inte överskrids. Dagvattnet från den fastighet där skrot sorteras och skärs och som förorenar dagvattnet mest renas genom oljeavskiljning och en efterföljande filteranläggning. Provtagningsresultat har visat att höga halter överskrids. Bolaget har 2020 påbörjat utbytet av oljeavskiljaren till en större och modernare oljeavskiljare samt ett utjämningsmagasin. Under 2021 färdigställdes reningsanläggningen och föroreningshalterna i dagvattnet är nu låga. Bolaget har också låtit utföra en energikartläggning, uppdaterat sitt kontrollprogram och tagit fram en insatsplan i händelse av brand eller annan olycka.

Lantz Järn & Metall i Västberga

Allåtervinning, Spånga är en metallskrot i Lunda industriområde som fick tillstånd för verksamheten 2013. Det mesta av hanteringen sker inomhus men en viss hantering sker även utomhus. Dagvattnet går till Bällstaån.

Dagvattnet passerar en oljeavskiljare och därefter en filteranläggning som installerades 2018. Under 2020 har bolaget påbörjat en utökning av reningsanläggningen för att ytterligare minska föroreningshalterna i dagvattnet.

Provtagningen av dagvattnet under 2021 visade att föroreningshalterna i dagvattnet efter rening nu är låga.

Allåtervinning, Bromma är ett anmälningspliktigt lager för metallskrot i Ulvsunda industriområde. Metaller transporteras till anläggningen i Lunda för vidare hantering.

Allåtervinning i Bromma

Verksamheten, som anmäldes 2012, bedrivs helt och hållet inomhus. Verksamheten besöktes 2021, utan anmärkning.

Allåtervinning, Högdalen är ett anmälningspliktigt lager, liknande det i Bromma, för metallskrot som startade 2015. Verksamheten besöktes 2020 men inte 2021.

Allåtervinning i Högdalen

Ett filter har installerats i dagvattenbrunnen utomhus på gårdsplanen för att förhindra att metallbitar och annat avfall följer med dagvattnet till Mälaren.

Trafikkontorets Biluppställningsplats i Lunda industriområde är en mottagnings- och lagringsplats för felparkerade och uttjänade bilar. Här mellanlagras bilar inför hämtning av ägaren eller för vidare transport till skrotningsanläggning. Den äldre delen av biluppställningsplatsen för uttjänade bilar har brister med troligt läckage av föroreningar till dagvattnet. Verksamheten har efter föreläggande utfört en utredning om möjliga åtgärder för rening av dagvatten. Mindre åtgärder har vidtagits men nu pågår ett arbete som eventuellt kan resultera i att Trafikverket tar över en stor del av ytan och en ny dagvattenanläggning kan inte projekteras innan framtiden för ytan är fastställd.

Trafikkontorets bilupställningsplats i Lunda

Hantering av returpapper och returplast

Veolia Recycling Solutions Sweden AB har två tillståndsprövade anläggningar i Stockholm. En anläggning ligger i Lunda industriområde och den andra i Västberga industriområde. Verksamheterna samlar in, sorterar och balar returpapper och plast. Avfallet som kommer in på anläggningarna tippas för manuell sortering och kvalitetsbedöms innan vidare hantering och balning. Insamling sker även av glas, träpallar, järn- och metallskrot. Elavfall, ljuskällor, batterier och kylmöbler samlas in och lagras innan vidare transport och hantering på annan anläggning.

Hantering av metall, papper och plast sker på uppdrag av Förpacknings- & Tidningsinsamlingen (FTI). Anläggningen i Lunda har även sekretessbehandling av papper, hårddiskar och textil. All hantering av avfall sker inomhus på båda anläggningarna.

FTI-metall

I Västberga tillämpas möjligheten att lasta ut och frakta på järnväg för att minimera antalet vägtransporter och på så sätt minska miljöbelastningen i denna annars transportintensiva verksamhet. Då anläggningen haft tidigare klagomål på nedskräpning ronderar personalen anläggningen varje dag för att plocka eventuellt skräp som flugit ut från byggnaden. De båda anläggningarna är välskötta med engagerad personal.

Lastning av balat material.

Stena Recycling AB ligger i utkanten av Älvsjö industriområde. Företaget hanterar returpapper, kartong och plast, metall, organiskt material, trä och bygg- och rivningsavfall. Inget farligt avfall tas emot men ibland kommer detta avfall ändå in till anläggningen då det ligger uppblandat med det övriga avfallet. En del av lagringen sker utomhus medan sortering och balning sker inomhus. Verksamheten bedrivs på ett ganska begränsat utrymme. Verksamheten är välskött.

Sortering av mjukplast.

Lunda Kretsloppsanläggning i Lunda industriområde drivs av Ragn-Sells. Verksamheten har tillstånd för sortering och omlastning av industri-, bygg- och handelsavfall samt grovavfall från hushåll.

Hall för inkommande avfall som ska sorteras.

Företaget sorterar och balar olika material varav mest mjukplast, papper, reklam, wellpapp och kartong. Blandat elavfall kommer in i kärl och sorteras och skickas vidare till förbehandlare. Även metall, hårdplast och glas omlastas på anläggningen. Sortering och balning sker inomhus och lagring utomhus. De mer nederbörds känsliga fraktionerna som tidningar, kontospapper och reklampapper lagras utomhus i tält. Den manuella sorteringen av vitt papper har upphört under 2021, vilket kommer påverka energianvändningen positivt eftersom rullbandsanläggningen är avstängd.

I stort sett allt inkommande avfall sorteras för materialåtervinning, en mycket liten rest går till förbränning eller deponering. De olika balade avfallsfraktionerna skickas till olika bruk i landet men viss del exporteras också. Provtagning av dagvatten utförs årligen och under 2021 har verksamheten installerat en ny oljeavskiljare. Miljöförvaltningen bedömer att anläggningen är välskött.

Hantering av bygg- och rivningsavfall och grovavfall

PreZero återvinningsanläggning i Högdalen, är en anläggning som hanterar stora mängder avfall. Anläggningens huvudsakliga verksamhet är att ta emot, sortera och förbehandla bygg- och rivningsavfall, verksamhetsavfall samt papper. Anläggningen är klassad som en IED-anläggning och under eldningssäsong fragmenteras stora mängder avfall för att användas för energiåtervinning. Återvinningsanläggningen har även en mindre bilverkstad.

PreZeros anläggning sedd från grönområdet Högdalstopparna

Reningen av dagvattnet har kompletterats med en filteranläggning och utökad provtagning. Som följd av den förändrade detaljplanen för området har tillståndsprocessen påbörjats för förändring av verksamhetsytan, men legat på is under 2021. Nya riktvärden för dagvatten har kommunicerats för de dagvattenanläggningar som ska anläggas. Då friluftsområdet på Högdalstopparna besökts mer frekvent under pandemin har förvaltningen fått in fler noteringar om lukt, buller och nedskräpning. PreZero har därför genomfört en bullerutredning och förvaltningen har utfört ett flertal kontroller av nedskräpning och lukt.

Stena Recycling AB startade 2012 i Enskede och är en anmälningspliktig mottagning av metall och fragskrot men också av mindre mängder avfall från byggande och rivning och farligt avfall utifrån någon kund lämnar det. Alla dagvattenbrunnar är försedda med filter. Verksamheten besöktes 2020. Nästa besök är planerat till 2022.

Lagring och behandling av elavfall

Svensk Freonåtervinning AB i Lövsta industriområde är en tillståndspliktig verksamhet som hanterar kasserade kylmöbler och bygg- och rivningsavfall med CFC. Det pågår kontinuerligt förbättringar av såväl utrustning som personalens kunskaper. 2017 avtog miljöprövningsdelegationen bolagets ansökan om utökad verksamhet vilket bolaget överklagade till mark- och miljödomstolen. Mark- och miljödomstolen har återförvisat ansökan till länsstyrelsen efter det att bolaget ändrat sin tillståndsansökan och redovisat fler åtgärder för att skydda Mälaren från utsläpp av förorenat släckvatten vid en eventuell brand. Länsstyrelsen skickade ansökan på remiss till miljö- och hälsoskyddsmyndigheten i slutet av 2020 och i maj 2021 fick

bolaget ett tidsbegränsat tillstånd från miljöprövningsdelegationen. Tillståndet gäller till och med den 31 december 2031. Det nya tillståndet har dock ännu inte tagits i anspråk. Bolaget arbetar med att

- markera öppna dagvattenbrunnar,
- filma dagvattenledningarna,
- installera filter i alla dagvattenbrunnar,
- bygga en kant runt verksamhetsområdet som möjliggör uppsamling av släckvatten vid en eventuell brand.

Svensk Freonåtervinning i Lövsta

Kuusakoski i Bromstens industriområde är en anmälningspliktig verksamhet som under flera år arbetat med förbehandling av elavfall. Bolaget har under 2015 också installerat en reningsanläggning för dagvattnet och provtagning sker av utgående vatten efter reningsanläggningen. Dagvattnet leds till Bällstaån som är en av de mest förorenade vattenförekomsterna i Stockholm och som det tagits fram ett åtgärdsprogram för. Under 2020 har bolaget installerat en avstängningsknapp för snabb avstängning av dagvattenledningen vid en eventuell brand.

Bolaget har också under 2020 anmält förändring av verksamheten som innebär att verksamheten inte kommer omfatta annan behandling av el-avfall än lagring och att den mer inriktas mot mottagning och lagring av metaller.

Dagvattenprovtagningen under 2021 visar att föroreningshalterna i dagvattnet efter rening är höga och att åtgärder måste vidtas för att förbättra reningen. Miljöförvaltningen har begärt förslag på åtgärder.

Recycling Stockholm AB bedriver anmälningspliktig verksamhet inomhus i en lokal på Herrestagränd i Högdalens industriområde. Bolaget hämtar grovsopor, elavfall, farligt avfall och utsorterade förpackningar från hushållen och är, via Active Recycling, en av de godkända entreprenörerna i Stockholm. Bolaget har sex chaufförer, fyra sopbilar och en flakbil. Två av sopbilarna står i garaget. Garaget är förvaringsplats för tomma kärl. Där lagras också elavfall (ca tre ton eller åtta burar maximalt per tillfälle), vitvaror (max ett ton per tillfälle), batterier, lysrör och andra ljuskällor samt färgrester. Inget annat hushållsavfall hanteras och inget avfall förvaras utomhus. Verksamheten besöktes 2020 men inte 2021.

Remondis Sweden AB lagrar elavfall, batterier, ljuskällor och färgrester och liknande. Det mesta körs bort till godkända mottagare av Remondis men färgrester och liknande hämtas av godkänd transportör. El-kretsen hämtar litiumbatterier som förvaras i en låda med vermikulit.

Elavfall lagras nederbördsskyddat ute på gården.

Verksamheten omfattar också tvättning av bolagets lastbilar. Antalet bilar som tvättas under ett år är i snitt ca en per dag. Bolaget kommer att under 2022 ta prov på utgående vatten efter reningsanläggningen. Bolaget har efter tillsynsbesöket 2021 redovisat sin riskbedömning och hur antecknings- och rapporteringskyldigheten sköts.

Masshantering

Masshantering

För att uppgrävda jord- och schaktmassor, uppbruten asfalt och betong ska kunna materialåtervinnas krävs det lämpliga platser för lagring, sortering, siktning och ibland även krossning. Det är svårt att i Stockholm hitta lämpliga ytor som inte är alltför långt bort men som ändå inte stör närboende. Det behövs också en systematik för att förena tillgång med efterfrågan. Miljöförvaltningen deltar i arbetet med att ta fram en regional plan för cirkulär och resurseffektiv hantering av massor. Projektets syftar bl.a. till att minska transporternas klimatpåverkan och att ta fram en modell för samverkan inom länet för att främja ökad återvinning.

Masslogistikcentret i Norra Djurgårdsstaden startade 2018. Exploateringsnämnden är verksamhetsutövare.

Massor från exploateringsprojekt siktas inne i en hall för att så mycket som möjligt ska återvinnas och så lite som möjligt ska behöva deponeras. Verksamheten bedrevs i början med anmälningspliktig omfattning men i maj 2021 erhöll exploateringsnämnden tillstånd från mark- och miljödomstolen att också hantera massor som utgör farligt avfall. Tillståndet gäller i 20 år från den dag tillståndet tas i anspråk vilket exploateringsnämnden ännu inte gjort. Etableringen har kritiserats av närboende men än så länge har verksamheten bedrivits utan att det inkommit några klagomål på buller, damning eller andra störningar.

Schakt & Transport Odde är en lagringsplats för betong, tegel, asfalt, jord, sten, sopsand och liknande i Kista som uppkommer i Skanskas egna byggprojekt.

Skanska har också anmält periodvis siktning för att kunna återvinna avfallet för anläggningsändamål.

Ulvsunda mellanlager där Stockholm Vatten och Avfall lagrar schaktmassor ligger i närheten av Stockholm Vatten och Avfalls huvudkontor.

Verksamheten är anmälningspliktig. Schaktmassor såsom jord, sten, grus och asfalt som uppkommer i samband med VA-schakter i Västerort och delar av innerstaden lagras på platsen. Som mest finns det 500-1 000 ton massor, inräknat asfalt och grus- och krossprodukter, på området. Fickorna är belagda med asfalt och resten av tomten utgörs av en grusad yta. 2020 skedde en digital inspektion. Förvaltningen hade inga anmärkningar. Verksamheten besöktes inte 2021.

Hantering av avfall från gatuhållning

Snöupplag – Trafikkontoret ansvarar för bortforsling och upplagning av snö. En beredskap för stora mängder snö måste finnas i staden och miljöförvaltningen har deltagit i samverkansgruppen mellan stadens förvaltningar för att finna landdepåer för snö.

Snöupplag nära groddamm i Vinterviken.

Platserna som är lämpliga för uppläggning av snö blir allt färre i och med förtätningen av staden. En risk är att platser inom naturreservat eller ytor för sport och rekreation kommer att behöva användas för uppläggning av snö.

I början av kalenderåret 2021 kom rikligt med snö och klagomål förekom på olämplig placering i Vinterviken.

Snödumpning - Vid snörika vintrar måste snö från Stockholms gator, gång- och cykelbanor samt torg snöröjas.

Borttransporterad snö från innerstaden dumpas sedan lång tid tillbaka i Riddarfjärden och Saltsjön. Stockholms stad har den 8 april 2021 beviljats en ny dispens från Länsstyrelsen i Stockholms län för att få fortsätta dumpa snö i vattnet. Dumpning får ske från

- Norr Mälarstrand,
- Blasieholmen Nybrokajen,
- Stadsgården och
- Värtahamnen.

Dispensen avser maximalt 800 000 m³ snö per år. Dispensen gäller i fem år från beslutsdatum.

Under vintersäsongen 2020/2021 har 182 205 m³ snö tippats vid de fyra tipplatserna och provtagning av snö och vatten har skett.

Alternativ till dumpning

I *Handlingsplan mot nedskräpning på land och i vatten, 2021-2024*, har trafikkontoret och miljöförvaltningen getts i uppdrag att i samråd utreda alternativ till snödumpning. Arbetet med uppdraget har påbörjats.

Sopsand – Det finns ett antal platser i staden för mellanlagring av sopsand och annat avfall som uppkommer i samband med gatuhållning. Större lager av sopsand hanteras som anmälningspliktig verksamhet. Sopsanden innehåller mycket skräp men kan sållas och användas för anläggningsändamål eller som ny sandningssand.

Ris och kvistar – Skarpnäcks stadsdelsnämnd har sedan 2016 lagrat och flisat stubbar, stammar, stockar och ris inom fastigheten Skrubba 1:1, Gudöbroleden 11. Det området planeras dock att tas i anspråk för hantering av bergmassor vilket gör att stadsdelsnämnden i slutet av 2021 anmälde en flytt av verksamheten till Töresjövägen 71, del av fastigheten Skrubba 1:1,1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden förelade i början av 2022 stadsdelsnämnden om försiktighetsmått bl.a. vad gäller buller och damning.

Komposteringsanläggningar

Skogskyrkogården har en anmälningspliktig komposteringsanläggning för trädgårdsavfall. Cirka 50 ton park- och trädgårdsavfall (pinnar, kottar, barr och viss del löv och gräsklipp) från Skogskyrkogårdens omgivning komposteras årligen vid komposteringsanläggningen. Inget gödsel används på komposten. Harpat material används för att laga gräsmattor och färdig kompostjord används i egen regi på Skogskyrkogården. På en uppställningsyta ”materialplan” vid komposten finns containrar för brännbart (här kastas kran-sar med metalltråd), elavfall, metall, och farligt avfall. Inne på skogskyrkogården finns cirka 76 servicestationer. Vid stationerna finns kärl där gravägare och besökare kan kasta avfall. Kärlen för komposterbart och restavfall töms varje vecka. Felaktigt avfall sorteras ut av personal i de olika containrarna. ”Materialplan” ligger vid en avlägsen vändplan så dumpning sker ibland av diverse avfall trots att en vägbom försöker förhindra det.

Anläggningen har två markförlagda cisterner och en oljeavskiljare vid tankplatsen som miljöförvaltningen bedriver separat tillsyn över.

Djurgården Fisksjöäng Här finns idag en tillståndspliktig anläggning för kompostering av stall- och kogödsel. Kogödsel kommer

från bonden som är granne med anläggningen och stallgödsel kommer från Hovstallet och Stora Skuggans 4H-gård. Gödsel från Skansen kan inte tas emot eftersom denna typ av gödsel inte ryms inom tillståndet. Mängden gödsel som behandlas årligen är mindre än 3000 ton. Komposteringen sker huvudsakligen i den slutna trumman på anläggningen och innebär att störande moment som buller och damm orsakat av vändning av material utomhus minskat.

Sluten trumkompostering.

Antalet dagar gödsel ligger utomhus i och med för- och efterkompostering har också minskats tack vare den installerade trumman. Det färdiga materialet används som jordförbättringsmaterial. Flisning av trä sker några gånger per år på platsen under ett par dagar för att förse Värtans värmeverk med lokalt material.

Rosendal har en mindre, anmälningspliktig kompost. Anläggningen tar emot cirka 50 ton gödsel från Skansen årligen och komposterar detta med park- och växtavfall, halm och komposterat matavfall som uppkommer i det egna caféet.

En av kompoststrängarna vid Rosendal.

Det färdiga kompostmaterialet används i verksamhetens odlingar och trädgård. Förvaltningen bedömer att komposten är välskött och att det inte finns risk för utläckage av näringsämnen till Saltsjön.

Lager för farligt avfall

Sweden Recycling AB i Lunda industriområde är en tillståndspliktig verksamhet som hämtar och lagrar farligt - och återvinningsbart avfall från tandvårdskliniker i Sverige. Det farliga avfallet som mellanlagras består främst av utbytta amalgamavskiljare, silar, sugslangar från tandläkarstolar, utdragna tänder med amalgamfyllningar, stickande/skärande avfall, fixerings- och framkallningslösningar och småkemikalier. All lagring sker inomhus där avfallet förvaras i slutna uppmärkta kärl.

Lagring av avfall.

Verksamheten säljer och monterar även amalgamavskiljare och utför vattenprover till dentalklinikerna. Avfallet transporteras med

egna fordon till lagret i Växjö. I Växjö lagras avfallet i väntan på vidare transport till Tyskland där systerbolaget hanterar och behandlar det farliga avfallet. Vid saneringar hos dentalkliniker transporteras rör, slam och spolvatten direkt till anläggningen i Växjö. Miljöförvaltningen bedömer anläggningen som välskött.

PreZero, har Stockholm Hamnars uppdrag att ta hand om avfall som uppkommer hos hyresgästerna i Frihamnen. Alla hyresgästerna nyttjar inte PreZeros tjänst men ca 30-40 kunder är anslutna. Kunderna är t.ex. TV- och filmproducenter, lager, klädföretag och verkstäder. Avfall som hanteras är bl.a. well/kartong, förpackningar, metall, elavfall, farligt avfall, blandat returpapper, hård och mjuk plast och krymp- och sträckfilm. Verksamheten startade år 2006 efter en anmälan till miljö- och hälsoskyddsnämnden. Verksamheten besöktes 2021 med fokus på egenkontrollen. PreZero har ytterligare en lagringsplats i Masthamnen.

Infratek Sverige utför arbeten åt Ellevio. Serviceteknikerna kan lämna farligt avfall som uppkommer i verksamheten på Strömsättravägen. Vid tillsynsbesöket 2020 fokuserades framförallt på antecknings- och rapporteringsskyldigheten. Verksamheten har inte besökts under 2021.